

O původu organizací...

(doplňk k úvahám „ Úvaha o organismech a organizacích“ a „Metodologie přístupu k problematice bezpečnosti organizace“)

Pro tuto úvahu je třeba vytvořit důležitý předpoklad, tedy ten, že **existuje rozdělení našeho světa na svět skutečný, přirozený a virtuální, svět obrazů, znaků, značek a kódů.** Život se od svého počátku vyznačuje tím, že si ukládá do virtuálního světa v digitální podobě informace o sobě samém v podobě genetického kódu. Díky této informaci, kterou ovšem vždy zapisuje do skutečných nosičů nutně nesoucimi nepravidelnosti a chyby, se život nereplikuje v dokonalých kopiích a jeho nechtěná variabilita umožňuje proces přírodního výběru.

Při **zkoumání organizací v jejich společenském i ekonomickém kontextu** proto nemůžeme pominout základní otázku, do jaké míry jejich původ, trvání a zánik tkví ve světě virtuálním a do jaké míry ve světě skutečném. Výchozím bodem naší úvahy bude postulát, že **organizace jsou nástrojem k uspokojování potřeb.** Nositelem těchto potřeb může nutně být jenom **mozek lidského jedince,** protože objektivně neexistuje žádný jiný subjekt, který by vykazoval vyšší stupeň personalitu. Takzvané „souborné osoby“, pospolitosti jako organizace, korporace či instituce, rodiny, rody či kmeny, obce nebo státy a národy nemají objektivně schopnost si jako osoba něco jednotně přát, po něčem toužit. Mohou existovat jen větší nebo menší skupiny jednotlivců, jejichž potřeby se mohou prolínat, navzájem se podobat. Tito jednotlivci potom mohou sdružovat do organizace ke společnému uspokojení nějaké potřeby nebo naopak k tomu, aby si v uspokojování nějaké potřeby konkurovali. **Nicméně původ vzniku každé organizace je nutně v mysli jednotlivce.**

Pokud tedy vpustíme živého člověka jako objevitele a tvůrce hodnot do hájemství, které ovládá prapodivný preparát, zvaný Homo economicus, pak si bez ohledu na dobu a systém **můžeme popsat uspokojování jeho potřeb a vznik nových statků ve třech vrstvách.**

V první vrstvě, která se celá nachází ve virtuálním světě, leží vytvoření představy konkrétního člověka o oné konkrétní potřebě, o onom novém statku, která spadá někam do blíže neurčené budoucnosti. Představa nutně směřuje od člověka k této vizi. V této vrstvě se **vyžaduje** od konkrétního jedince **především představivost.** Lidský jedinec stojící objektivně na hranici skutečného a virtuálního světa směřuje svou fantazii do oblasti uspokojování svých potřeb a utváří si o nich svou autentickou představu, obraz. Ve virtuálním světě své fantazie se nachází i v okamžiku, kdy pozoruje předmět své touhy či potřeby, který se nachází ve skutečném světě nebo když mu je takový obraz objektu potřeby nebo touhy jakýmkoliv způsobem zprostředkováván z jeho vnějšího prostředí.

Ve druhé vrstvě leží postupné kladení prostředků napříč časem, i několikrát tam a zpět, mezi spatřenou potřebu či statek, jako cíl, a realitu, ve které se nacházíme, a to tak, abychom vytvořili řetězec postupných cílů a zároveň prostředků takový, že se nám v naší mysli nebo někde na papíře (papyru, pergamenu nebo jiném nosiči) **objeví možný plán realizace.** Jednotlivé prostředky mohou obsahovat jako nejen lidské zdroje, ale i kapitál a jeho nosiče. Tento krok už **vyžaduje nejen fantazii, ale především spoustu znalostí a dobré poznání nejen aktuální reality,** ke které se představa realizace budoucího statku vztahuje, jako ke svému výchozímu bodu, ale rovněž schopnost uvědomovat si možné scénáře budoucího vývoje této aktuální skutečnosti. Nicméně i celá druhá vrstva tohoto procesu leží zcela ve virtuálním světě s výjimkou toho, že to světa skutečného mohou dostat dílčí nebo i celé plány na skutečných nosičích nebo prostřednictvím interpersonální komunikace mezi lidskými jednotlivci. V rámci této vrstvy tedy může docházet k dílčí komunikaci mezi virtuálním a skutečným světem, přičemž tato komunikace má svůj původ ve světě virtuálním.

Následuje **třetí vrstva, ve které se snažíme naplánované kroky realizovat** a dojít tak ke kýženému statku, k uspokojení své potřeby, který se v případě úspěchu stane součástí naší nové budoucí reality. **Tady už nestačí jen fantazie a znalosti, ale jsou třeba dovednosti a snad i trochu moudrosti a pokory.** Realizace plánu nutně představuje i odhalení menších nebo větších chyb nebo omylů vytvořených v procesu plánování. V tomto případě je pro odstranění problémů třeba se znovu vrátit z pozice nové dosažené reality k celému třívrstvému procesu, lhostejno, zda se přezkum (kontrola procesu) bude týkat jen dosažení nejbližšího postupného cíle nebo zda dojde k prověření celého procesu včetně prvotní představy o dané konečné potřebě z nové pozice. V každém případě ale v procesu realizace dochází opět ke komunikaci mezi skutečným a virtuálním světem a tentokrát vychází tato komunikace ze světa reálného. **Realizace**, třetí vrstva uspokojování potřeby, leží nutně v reálném světě a probíhá v reálném čase, ale to nevylučuje opakovanou komunikaci se světem virtuálním. *Ve třetí vrstvě se reálným časem posouvá zároveň s realizací i lidský jedinec.*

*Třetí vrstva tohoto procesu přináší člověku kromě uspokojení jeho konkrétní potřeby nebo vytvoření nového statku také ještě jeden důležitý výsledek a přínos, svého druhu statek a tím je **zkušenost**. Počáteční zkušenost je dána v druhé vrstvě procesu. Ta postupně v rámci realizace narůstá a zůstává ve vlastnictví lidského jedince po jeho ukončení. Zkušenost je výsledkem zpětnovazební komunikace, probíhající v rámci třetí a částečně i druhé vrstvy procesu mezi virtuálním a skutečným světem. Zkušenost se stává součástí skutečného světa v okamžiku, kdy je zanesena na libovolný nosič nebo je jakýmkoliv způsobem sdělována nebo dokonce institucionalizována.*

Tento **trojvrstvý proces probíhá od pradávna, bez ohledu na dobu nebo aktuální společenské vztahy**, existuje předpoklad, že **člověk, lidský jedinec ani jinak postupovat nemůže**, ovšem **pokud se nejedná o zázrak**. Je tedy **lhostejno, jestli jde o kapitalismus nebo socialismus, feudalismus nebo cokoli jiného**. Pokud ovšem **tento trojvrstvý proces představuje cestu k uspokojování potřeb**, pak lze říci, že **je nástrojem k uspokojování potřeb** a tedy de facto **je tím, co se nazývá organizace**. Tento závěr zároveň odpovídá na i na otázku, **zda je organizace více institucí nebo procesem**. Určitě se dá obecně uzavřít, že **je to** v daném kontextu **institucionalizovaný proces** a tedy to, že podstatou organizace je právě výše popsany proces.

*Je to právě kvalita a podoba zkušenosti, získané v rámci procesu organizace, které rozhodují o možnosti její budoucí institucionalizace a vytvoření organizace jako instituce. Ta probíhá **konfrontací dané zkušenosti s pravidly**, kterými se řídí dané prostředí, ve kterém se lidský jedinec aktuálně i perspektivně nachází. V případě úspěšného vytvoření souboru pravidel pro fungování je proces institucionalizace **završen nalezením vhodné formy**, do které je tento soubor umístěn tak, aby mohl dobře fungovat a zajistit maximální využití získané zkušenosti pro uspokojování potřeb a tvorbu nových statků.*

*Institucionalizace popsaného procesu a zkušenosti v jeho rámci nabyté nabývá na významu tam, kde je požadavkem opakované uspokojení nějaké potřeby, a tam, kde to vyžaduje prostředí organizace v daném sociálním nebo ekonomickém kontextu. A právě **zkoumání kvality jednotlivých fází tohoto procesu a zároveň kvality jeho institucionalizace** nám může dát odpověď na **otázky bezpečnosti organizace resp. její udržitelnosti v daném prostředí**.*

Organizace má tedy svůj původ na pomezí virtuálního a přirozeného světa a její podstatou je **proces komunikace mezi těmito světy probíhající v určitém cyklu a směřující ke konkrétnímu cíli**, uspokojení lidských potřeb. Tato komunikace se odehrává v mozku jednoho nebo více lidských jedinců, kteří se účastní tvorby a fungování organizace.

.....

.....

Obecně řečeno, k tomu, aby cokoliv v daném prostředí fungovalo, potřebujeme dvojí vztah. Jedním je důvěra v sebe, své schopnosti objevovat hodnoty a svou schopnost je v budoucnu realizovat. Druhým vztahem s tím souvisejícím je hluboké poznání reality jako prostředí, ve kterém své představy a cíle jediné realizovat můžeme. Je to tedy jednak introvertní důvěra v sebe, virtuální obecné hodnoty a budoucnost a jednak extrovertní důvěra v prostředí, reálné užité hodnoty, přítomnost, které teprve poskytují důvěru v to, že tuto realitu dokážeme vlastními silami a prostředky změnit. Pokud nejsme dobře definováni na obou pólech této důvěry, tak nevznikne žádoucí polarita, potencialita, nerovnováha a konečně ani energie k realizaci dané změny prostředí, představující vznik nových statků uspokojujících naši potřebu...